

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Προσχολική Παιδαγωγική

Ενότητα 2: Οργάνωση χρόνου και χώρου στα νηπιαγωγεία

Διδάσκουσα: Μαρία Καμπεζά

Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην
Προσχολική Ηλικία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Περιγραφή των δύο κατηγοριών νηπιαγωγείων (κλασικά και ολοήμερα τμήματα) και εξέταση των διαφορών μεταξύ τους
- Παρουσίαση του χώρου στο νηπιαγωγείο

Περιεχόμενα ενότητας

- Παρουσίαση του πλαισίου λειτουργίας κλασικών και ολοήμερων τμημάτων νηπιαγωγείων
- Συζήτηση για την οργάνωση του χώρου στο νηπιαγωγείο

Λέξεις κλειδιά

- Κλασικό, ολοήμερο νηπιαγωγείο, γωνιές

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1420

8 Αυγούστου 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Ωρολόγιο πρόγραμμα Νηπιαγωγείου και Ολοήμερου Νηπιαγωγείου.....	1
Ορισμός Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων.....	2
Μετατροπή Νηπιαγωγείων σε Ολοήμερα Νηπιαγωγεία.....	3
Ορισμός Ολοήμερων Σχολείων Ειδικής Αγωγής.....	4
Μετατροπή Ολοήμερων Νηπιαγωγείων Ειδικής Αγωγής.....	5
Οργάνωση και λειτουργία τμημάτων Νηπιαγωγείου εντός των Παιδικών και Βρεφονηπιακών Σταθμών.	6

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. Φ. 32/190/81670/Γ1 (1)
Ωρολόγιο πρόγραμμα Νηπιαγωγείου και Ολοήμερου Νηπιαγωγείου.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφος 9, περίπτωση (εε), του ν. 1566/1985, (ΦΕΚ 167, τ.Α'), «Δομή και λειτουργία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

6. Την υπ' αριθμ. 21/2006 πράξη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

7. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

1. Ορίζουμε το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου ως ακολούθως:

α. Πρωινή λειτουργία

8:00 - 8:15	Προσέλευση νηπίων
8:00 - 9:00	Αυθόρμητες δραστηριότητες στις γωνιές δραστηριοτήτων Προσευχή
9:00 - 9:30	Συζήτηση - Ημερήσιος Προγραμματισμός δραστηριοτήτων
9:30 - 10:30	Ανάπτυξη Διαθεματικών Δραστηριοτήτων
10:30 - 11:15	Πρόγευμα - Διάλειμμα
11:15 - 11:45	Ανάπτυξη Διαθεματικών Δραστηριοτήτων
11:45 - 12:15	Συζήτηση, Αξιολόγηση των ημερήσιων δραστηριοτήτων, Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας, Προετοιμασία για αποχώρηση
12:15 - 12:30	Αποχώρηση των νηπίων

2. Ορίζουμε το Ωρολόγιο Πρόγραμμα του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου ως ακολούθως:

α. Λειτουργία Ολοήμερου Νηπιαγωγείου

8:00 - 8:15	Προσέλευση νηπίων
8:00 - 9:00	Αυθόρμητες δραστηριότητες στις γωνιές δραστηριοτήτων Προσευχή
9:00 - 9:30	Συζήτηση - Ημερήσιος Προγραμματισμός δραστηριοτήτων
9:30 - 10:30	Ανάπτυξη Διαθεματικών Δραστηριοτήτων
10:30 - 11:15	Πρόγευμα - Διάλειμμα
11:15 - 12:00	Αυθόρμητες δραστηριότητες στις γωνιές δραστηριοτήτων Παιδαγωγικά Παιχνίδια
12:00 - 12:30	Ανάπτυξη Διαθεματικών Δραστηριοτήτων
12:30 - 13:00	Διάλειμμα
13:00 - 13:45	Προετοιμασία γεύματος- Γεύμα
13:45 - 14:30	Χαλάρωση - Ύπνος
14:30 - 15:15	Ανάπτυξη Διαθεματικών Δραστηριοτήτων
15:15 - 15:45	Συζήτηση, Αξιολόγηση των ημερήσιων δραστηριοτήτων, Προγραμματισμός της επόμενης ημέρας, Προετοιμασία για αποχώρηση
15:45 -16:00	Αποχώρηση των νηπίων

- Διδακτικός χρόνος που καλύπτει η 1η νηπιαγωγός: 08.00 - 12.00
- Διδακτικός χρόνος που καλύπτει η 2η νηπιαγωγός: 11.45 - 15.45
- 11.45 - 12.00 συνεργασία των δύο νηπιαγωγών.

- Προσέλευση των νηπίων στην πρωινή ζώνη έως τις 7.30
- Διδακτικός χρόνος που καλύπτει η 1η νηπιαγωγός: 07.00 - 11.30
- Διδακτικός χρόνος που καλύπτει η 2η νηπιαγωγός: 11.15 - 15.45
- 11.15 - 11.30, συνεργασία των δύο νηπιαγωγών.

γ. Για τη λειτουργία της Πρωινής-Προαιρετικής ζώνης στο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον 5 νηπίων πρώτης ηλικίας.

3. Το περιεχόμενο του εκπαιδευτικού προγράμματος ορίζεται από τα ισχύοντα προγράμματα σπουδών του Νηπιαγωγείου. Οι δραστηριότητες που αφορούν στην ανάπτυξη της θεματικής προσέγγισης προέρχονται από τα προγράμματα σχεδιασμού και ανάπτυξης δραστηριοτήτων Γλώσσας, Μαθηματικών, Μελέτης Περιβάλλοντος, Έκφρασης και Δημιουργίας και Πληροφορικής.

4. Το ημερήσιο Ωρολόγιο πρόγραμμα συντάσσεται το πρώτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου από τον/την Προϊστάμενο/νη του Νηπιαγωγείου σε συνεργασία με το διδακτικό προσωπικό του Νηπιαγωγείου. Υποβάλλεται σε τρία αντίγραφα στο/στη Σχολικό Σύμβουλο Προσχολικής Αγωγής για θεώρηση, ο οποίος επιστρέφει ένα θεωρημένο αντίγραφο στο Νηπιαγωγείο και ένα αποστέλλεται για ενημέρωση στον οικείο Διευθυντή Εκπαίδευσης ή Προϊστάμενο Γραφείο Π.Ε.

5. Ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες, το ημερήσιο πρόγραμμα εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων μπορεί να αναπροσαρμόζεται από τους/τις Νηπιαγωγούς, ύστερα από συνεργασία με τη Σχολική Σύμβουλο Προσχολικής Αγωγής.

6. Με απόφαση του Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου (Π.Υ.Σ.Π.Ε), είναι δυνατό να τροποποιείται η ώρα έναρξης και λήξης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του Νηπιαγωγείου, μετά έγκριση των αρμοδίων

Ο χώρος του νηπιαγωγείου

Εξωτερικός χώρος / αυλή:

ελεύθερη κίνηση & φυσική άσκηση, κινητικές δραστηριότητες, ομαδικά παιχνίδια, επαφή με τη φύση.

5 κεφάλαιο

Ιδέες για την αυλή

- ♦ μία ξύλινη χαμηλή και σκεπαστή αμμοδόχος και μεγάλα πλαστικά παιχνίδια (κουβαδάκια, καρότσια, φτυάρια, τσουγκράνες)
- ♦ παλιά ελαστικά (ρόδες)
- ♦ μία σύνθετη ξύλινη κατασκευή για κινητικές δραστηριότητες
- ♦ ένα μικρό πάρκο οδικής κυκλοφορίας για να παίζουν τα παιδιά με τα αυτοκινητάκια τους
- ♦ ένα παρτέρι που να παίρνει εναλλακτικά τη μορφή ανθόκηπου, λαχανόκηπου κ.λπ. και εργαλεία κηπουρικής
- ♦ ταΐστρες για τα πουλιά του ουρανού
- ♦ ένα κιόσκι (ή δέντρα) με παγκάκια
- ♦ επιδαπέδια παιχνίδια
- ♦ μία βρύση με χτιστές λεκάνες για παιχνίδια με το νερό
- ♦ χώρο για πικ-νικ ή για παιχνίδι με λάσπη
- ♦ αντικείμενα για μουσικές δραστηριότητες (π.χ. βαρέλια διαφορετικού ύψους και πλάτους, μία δοκό, στην οποία κρεμούν τενεκεδάκια από διαφορετικά υλικά και σε διαφορετικά μεγέθη κ.ά.).

Ντολιοπούλου, 2003, σσ. 156 και 230

http://www.pi-schools.gr/preschool_education/odigos/nipi.pdf

Εικόνα 1

Εικόνα 2

Ο χώρος του νηπιαγωγείου (1)

Εσωτερικός χώρος:

Σε κάθε τάξη είναι απαραίτητο να υπάρχει δυνατότητα

- ✓ ατομικής εργασίας,
- ✓ εργασίας σε μικρές ομάδες, αλλά &
- ✓ συγκέντρωσης & εργασίας όλων των παιδιών με τον εκπαιδευτικό.

Ο χώρος του νηπιαγωγείου (2)

- Ο εσωτερικός χώρος κάθε νηπιαγωγείου είναι διαμορφωμένος σε επιμέρους χώρους (περιοχές διαφορετικών ενδιαφερόντων που σχετίζονται με μαθησιακές περιοχές) που ονομάζονται **γωνιές**.
- Κάθε γωνιά είναι εξοπλισμένη & με **κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό**.

Ο χώρος του νηπιαγωγείου (3)

- Υπάρχουν γωνιές που λειτουργούν από την αρχή ως το τέλος της χρονιάς & άλλες που οργανώνονται ανάλογα με τις ανάγκες των προγραμμάτων που εφαρμόζονται.
- Οι γωνιές χρησιμοποιούνται από τα παιδιά τόσο στη διάρκεια των ελεύθερων δραστηριοτήτων όσο και στη διάρκεια του οργανωμένου προγράμματος.

Οι γωνιές ενοποιούν τη μάθηση με τον καλύτερο τρόπο και επιτρέπουν να αναπτυχθεί ένα πρόγραμμα που σέβεται τις δυνατότητες και τον προσωπικό ρυθμό του κάθε παιδιού. Στο πλαίσιο του παιχνιδιού στις γωνιές συνδέεται αβίαστα το περιεχόμενο διαφορετικών μαθησιακών περιοχών και δίνονται στα παιδιά ευκαιρίες για αυτόνομες δραστηριότητες και αλληλεπίδραση. Στις γωνιές κάθε παιδί επιλέγει να δουλέψει ατομικά, παράλληλα ή σε συνεργασία με το φίλο του ή ως μέλος μιας μικρής ομάδας. Συχνά, με το παιχνίδι σε κατάλληλα διαμορφωμένες γωνιές υποστηρίζεται η ανάπτυξη ενός θέματος και η αποσαφήνιση εννοιών, τις οποίες η εκπαιδευτικός έχει εντάξει στις προς επίτευξη μαθησιακές επιδιώξεις (Isbell, 1995).

Ο αριθμός των γωνιών που λειτουργούν σταθερά ολόκληρη τη σχολική χρονιά, καθώς και ο συνολικός αριθμός των γωνιών που λειτουργούν ταυτόχρονα συνδέονται με το μέγεθος της αίθουσας του νηπιαγωγείου, με τις προτεραιότητες που έχει θέσει η εκπαιδευτικός και με το ενδιαφέρον που εκδηλώνουν τα παιδιά για αυτές. Στις γωνιές που λειτουργούν σε όλη τη διάρκεια του χρόνου συνήθως περιλαμβάνονται:

- ρ ρ η γωνιά της συζήτησης
- ρ ρ η γωνιά του οικοδομικού υλικού
- ρ ρ η γωνιά της βιβλιοθήκης
- ρ ρ η γωνιά των εικαστικών

και όποια άλλη αποφασίσουν η εκπαιδευτικός με τα παιδιά.

Μέγεθος και αριθμός των γωνιών

Κάθε γωνιά λειτουργεί καλά με 4-6 παιδιά, αν και σε ορισμένες γωνιές θα πρέπει ο αριθμός να είναι μικρότερος, όπως για παράδειγμα στη γωνιά με το οικοδομικό υλικό, επειδή οι κατασκευές που επιχειρούν τα παιδιά απαιτούν αρκετό χώρο και οι αποφάσεις για την οικοδόμηση είναι δύσκολο να ληφθούν όταν οι συμμετέχοντες είναι περισσότεροι από δύο. Βέβαια το μέγεθος της αίθουσας κυρίως αλλά και τα διαθέσιμα υλικά επηρεάζουν τον αριθμό των γωνιών που μπορούν να λειτουργήσουν σε κάθε τάξη ταυτόχρονα. Σε μία αίθουσα με είκοσι παιδιά λογικά λειτουργούν ταυτόχρονα 4-5 γωνιές.

Isbell, 1995, σ. 23

http://www.pi-schools.gr/preschool_education/odigos/nipi.pdf

Συζήτηση για τον εσωτερικό χώρο & τις γωνιές

- ✓ Πώς είναι τοποθετημένα τα έπιπλα;
- ✓ Η χρήση των γωνιών αντανακλά τη φύση των διαφορετικών δραστηριοτήτων;
- ✓ Πόσο εύκολα κινείται στο χώρο ο εκπαιδευτικός & τα παιδιά; Πώς προσεγγίζουν τα υλικά;
- ✓ Πώς η διάταξη των γωνιών προωθεί την αλληλεπίδραση των παιδιών;
- ✓ Κανόνες της τάξης, τρόπος εργασίας νηπίων.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π. & Μπασαγιάννη, Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού. Εκπαιδευτικοί Σχεδιασμοί -Δημιουργικά Περιβάλλοντα Μάθησης*. Αθήνα: Οργανισμός Εκδόσεων Διδακτικών Βιβλίων.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημείωμα Αναφοράς

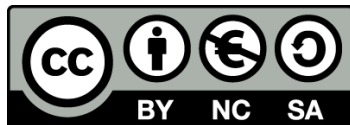
Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών, Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Μαρία Καμπεζά, «Προσχολική Παιδαγωγική». Ενότητα 2: Οργάνωση χρόνου και χώρου στα νηπιαγωγεία. Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/courses/PN1485/index.php?vis=5783>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.